

Індія, Туреччина і Китай – головні споживачі українських олійних культур При цьому експорт олійних в Індію приносить нам майже на мільярд доларів більше, ніж сумарний експорт у Туреччину і Китай. Головним продуктом, який купує Індія, є соняшникова олія. А ось найбільше цінують українське насіння в Португалії. Туреччина – ключовий імпортер наших соєвих бобів, а Франція – насіння свиріпи і ріпаку.

Стратегічно важливою складовою українського аграрного сектору є органічне виробництво. Кількість органічних господарств в Україні за останні 12 років збільшилася в 6 разів. На поточний момент наша країна активніше за всіх у Європі нарощує виробництво органічної продукції.

Водночас варто зауважити, що українські аграрії займаються в основному рослинництвом. За минулі 25 років виробництво молока в нашій країні впало в 2,5 рази, а поголів'я худоби взагалі скоротилося майже в 4 рази. Причиною є те, що тваринництво залишається невивідним і проблемним бізнесом, не отримує адекватної підтримки з боку держави [4].

Український аграрний сектор повинен стати локомотивом розвитку національної економіки та її ефективною інтеграції в світовий економічний простір і забезпечити зростання доходів сільського населення, працюючого в аграрній економіці.

Проте ефективному функціонуванню аграрного сектору економіки України заважають: недосконалість логістики зберігання, інфраструктури аграрного ринку і, як наслідок, значні втрати продукції; використання застарілого обладнання, техніки, що призводить до ризику збільшення виробничих витрат; неповна адаптованість вітчизняної продукції до умов міжнародного ринку, а також певна невідповідність вимогам щодо якості та безпечності сировини та харчових продуктів [3].

Для того, щоб аграрний сектор України відіграв ключову роль у відновленні зростання національної економіки, потрібно підвищити престижність і продуктивність праці на селі; забезпечити державу підтримку впровадженню аграрно-промислових кластерів, оновленню сільськогосподарської техніки, використанню новітніх аграрних технологій, підготовки для села фахівців нових спеціальностей; створити рівні умови для функціонування на селі підприємств різних організаційно-правових форм і розмірів; запровадити диференційовану систему оподаткування, яка б урахувала ставлення землевласників та орендарів до збереження родючості земельних ресурсів, які вони використовують [1].

В економічній літературі виділяють такі основні пріоритетні напрямки розвитку аграрного сектору: ліквідація дефіциту оборотних коштів та нарощування обсягів інвестиційної діяльності в сільському господарстві; розвиток трансрегіональних аграрних формувань корпоративного типу, які мають високу конкурентоспроможність на ринку; контроль за діяльністю агрохолдингів, зважаючи на значні розміри підконтрольних їм угідь (25–28% загальної площі) з метою уникнення безробіття, зменшення соціальної напруженості і вимивання коштів із села; правове забезпечення та нормування базових екологічних вимог сільськогосподарського виробництва; раціоналізація у поширенні новації і переведення результатів наукових досліджень у практичну площину; інтенсифікація зв'язків між основними учасниками розвитку аграрного сектору – державою, підприємництвом і наукою – створення ефективної комунікативної системи [3].

Незважаючи на складну економічну ситуацію в нашій державі, сільське господарство сьогодні в змозі дати потужний поштовх розвитку національної економіки, завдяки чому Україна могла б стати важливим постачальником продовольства на світовому ринку. Для вирішення даного завдання аграрний сектор потребує значних і термінових капіталовкладень, законного регламентування діяльності та державної підтримки.

Список використаних джерел

1. Борейко В. Роль аграрного комплексу у відновленні зростання національної економіки / В.Борейко // Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2016. – №2. – С.18-22.
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Климаш Н.І. Стан та особливості розвитку аграрного сектору економіки в сучасних умовах / Н.І. Климаш, С.Г.Бляшук // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2014. – № 1 (77). – С. 71-79.
4. Когда сельское хозяйство – это увлекательно: 15 лучших графиков об украинском агробизнесе [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.bakertilly.ua/ru/news/id1071>

Горбенко К.М., студентка гр. Ф-141

Савченко В.Ф., д.е.н., проф., засл. ек. України
Чернігівський національний технологічний університет

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА В УКРАЇНІ

Сільське господарство залишається однією з найважливіших галузей, від рівня розвитку якої в значній мірі залежить зростання всієї економіки й вирішення низки економічних та соціальних проблем, що постали перед Україною на сучасному етапі. Тому виявлення змін у тенденціях розвитку сільського господарства дає можливість прогнозувати його стан у майбутньому та впливати на негативні процеси, які відбуваються в цьому сегменті економіки.

Аграрний сектор є базовим, оскільки продукція сільського господарства спонукає роздрібний товарообіг, разом з переробною промисловістю створює робочі місця для значної частини економічно

активного населення, формує основи фізичного здоров'я людського капіталу країни, виробляє продовольство, взаємодіючи з природою і безпосередньо впливаючи на екологію.

Основними чинниками, що зумовили погіршення стану соціально-економічного розвитку села, є спад виробництва сільськогосподарської продукції, зниження його ефективності, відсутність системності та недостатність державної підтримки товаровиробників, поглиблення диспаритету цін на продукцію та вхідні ресурси, низький рівень доходів сільського населення і, відповідно, низька купівельна спроможність [1, с. 120].

Виробництво продукції рослинництва кожного року зростає. Найбільший приріст був у 2013 році – на 19% більш обсяги, ніж у 2012 році. Тенденція до зростання і на далі продовжувалася.

Для сільського господарства завжди проблемним був і залишається досліджуваний нами розвиток тваринництва – низькі показники галузі зберігаються впродовж тривалого часу (табл.1). Дана ситуація пов'язана з тим, що в ринкових умовах сільськогосподарським товаровиробникам невигідно займатися такою фінансово та матеріаломісткою підгалуззю. Зміна економічних відносин між виробниками аграрної сфери та переробними підприємствами, недосконала система ціноутворення й збуту продукції тваринництва, застарілі механізми постачання кормів і забезпечення ними та іншими необхідними ресурсами, відсутність цілеспрямованої державної підтримки призвели до того, що собівартість продукції цієї сфери почала значно перевищувати її реалізаційну ціну. Внаслідок цього сільськогосподарські підприємства були змушені вдатися до значного скорочення чисельності поголів'я тварин [2, с. 39-40].

Таблиця 1

Індекси обсягів сільськогосподарського виробництва за 2012-2016 роки,
% (порівняно з попереднім роком)

Роки	Загальна продукція сільського господарства	Продукція рослинництва	Продукція тваринництва
2012	79,8	104,7	53,5
2013	90,7	123,6	56,0
2014	92,6	127,6	55,8
2015	88,2	121,0	53,7
2016	93,6	132,7	52,3

Джерело: [3]

На жаль, рівень сприяння сільськогосподарському виробництву в Україні ще вкрай недостатній і у кілька разів менший за необхідний. У цілому державна підтримка програм розвитку сільського господарства у 2016 р. становила 5 782 млн грн. Проведемо порівняння – видатки на транспорт у цьому ж році склали 29 262 млн грн, а на утримання правоохоронних органів – 72 057 млн грн. При слабкій підтримці з боку держави вітчизняна продукція тваринництва не здатна конкурувати з імпортною дешевшою продукцією.

Одним з найголовніших факторів, які впливають на суттєве скорочення поголів'я сільськогосподарських тварин і виробництва продукції, є несприятлива цінова ситуація на ринку тваринницької продукції. Досить негативну тенденцію їх зниження показує порівняльний аналіз динаміки зміни середніх цін реалізації основних видів продукції тваринництва у січні-червні 2016 р. та аналогічному періоді 2015р. (рис.1).

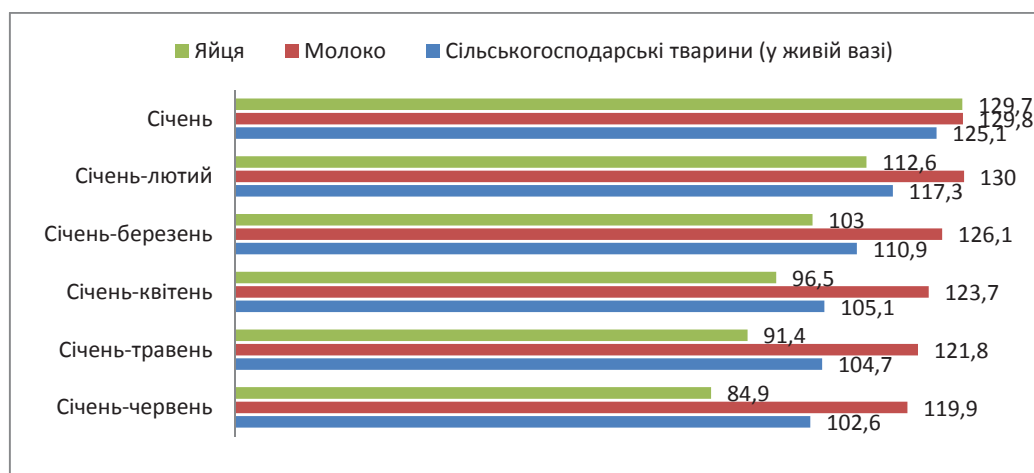

Рис. 1. Динаміка зміни середніх цін реалізації продукції тваринництва в 2016 році порівняно з 2015 р., %
Джерело: [3]

Аналізуючи наведені дані, можна стверджувати, що в січні 2016 року середня ціна реалізації тварин у живій вазі без урахування ПДВ, дотацій, транспортних, експедиційних та накладних витрат становила 22406 грн/т, або 125,1% до її аналогічного показника у 2015 р., а впродовж січня-червня знизилася до 21206 грн/т, що порівняно з минулим роком сягало лише 102,6%. Тобто за вказаний період

вона зросла фактично на 13,3%, з 17913 грн/т до 20661 грн/т, тоді як у той же період 2016 р. відбулося її зниження на 22,5%.

Неврегульованість цінових відносин на ринку тваринницької продукції є стримуючим фактором ефективного розвитку вітчизняного агробізнесу у цій сфері та низької рентабельності виробництва в цілому. Адже закупівельні ціни не завжди враховують інтереси всіх учасників первинної ланки галузі – товаровиробників, чим не сприяють відшкодуванню ними мінімальних витрат на виробництво продукції. У результаті в багатьох господарствах виробництво знаходиться на межі прибутковості або взагалі є збитковим, що змушує скорочувати чисельність поголів'я тварин [4, с. 335].

Стратегічними пріоритетними напрямками розвитку м'ясного скотарства та підвищення його конкурентоспроможності мають стати: удосконалення породного складу тварин м'ясних порід; впровадження інноваційно-інтенсивних технологій вирощування тварин; формування та функціонування ринку м'яса яловичини; сприяння залученню інвестицій у галузь; удосконалення системи ціноутворення; спрощення оподаткування; державна підтримка розвитку м'ясного скотарства [5].

Аграрний сектор України має досить потужний потенціал та природні ресурси. Але проблеми, які на даний час отримало сільське господарство, а особливо тваринництво, вимагають негайного застосування конкретних та послідовних заходів.

Список використаних джерел

1. Ключан В.В. Сталий розвиток та концентрація виробництва сільськогосподарських підприємств / В.В. Ключан // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка: Економічні науки / ХНТУСГ. - Х. – 2013. – Вип. 137. – С. 117-125.
2. Барілович О. М. Особливості ціноутворення на сільськогосподарську продукцію [Текст] / О. М. Барілович // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. - К., 2013. - Вип. 181, ч. 4 : Серія "Економіка, аграрний менеджмент, бізнес". - С. 38-44.
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Кернасюк Ю.В. Ринок тваринництва: тенденції та перспективи галузі./ Ю.В. Кернасюк//Агробізнес сьогодні. - 2016. - №15-16. - С. 334 – 335.
5. Пуцентейло П. Аналіз сучасного розвитку галузі тваринництва України [Електронний ресурс] / П. Пуцентейло // Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер. : Економіка і управління. - 2015. - Вип. 31. - С. 268-276. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpdetut_eiu_2015_31_31

Горбенко К.М., студентка гр. Ф-141

Науковий керівник - **Товстиженко О.В.**, к.е.н., доцент
Чернігівський національний технологічний університет

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ

Основою соціального захисту населення, а головним чином осіб, що втратили працездатність внаслідок досягнення пенсійного віку є пенсійне страхування. Пенсійний фонд України бере участь у формуванні та реалізації державної політики у сфері пенсійного страхування, забезпечує збирання та акумулювання страхових внесків, повне і своєчасне фінансування витрат на виплату пенсій і допомоги на поховання і здійснює контроль за цільовим використанням коштів.

Пенсійна система України – сукупність створених в Україні правових, економічних і організаційних інститутів і норм, метою яких є надання громадянам матеріального забезпечення у вигляді пенсії. Пенсійна система України в сучасному вигляді започаткована в січні 2004 року і містить у собі відносини по формуванню, призначенню і виплаті пенсій в тривірневій пенсійній системі [1, с. 5].

Усі три рівні активно реформуються. Проте, останніми роками процес загальмувався: реформування першого рівня досі не завершено, другий рівень досі не введено, третій рівень повільно розвивається без державної підтримки.

На сьогодні у Верховній Раді України зареєстровано законопроект № 2767 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо призначення пенсій різним категоріям осіб за єдиним законом», який, зокрема, передбачає запровадження з 01.01.2017 обов'язкової накопичувальної пенсійної системи, або, як її ще називають, другого рівня пенсійної системи.

Очікується, що участь у другому рівні буде обов'язковою для осіб, які не досягли 35-річного віку. Особи від 35 до 55 років братимуть у ній добровільну участь. Ставка внеску становитиме 2 % і щорічно збільшуватиметься на 1 % – до 7 %. Кошти, які обліковуються на накопичувальному пенсійному рахунку учасника другого рівня, є його власністю та підлягають успадкуванню[3].

Зараз в Україні дуже активно обговорюють необхідність підвищення пенсійного віку для жінок та чоловіків до 63 років. Слід знати, що середня тривалість життя в нашій країні складає 68,8 років. Для прикладу, можна познайомитись із тривалістю життя та віком виходу на пенсію мешканців різних країн.